

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States,
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 45. — ŠTEV. 45.

NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 24, 1922. — PETEK, 24. FEBRUARJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

PRETEČA STAVKA PREMOMARJEV

V TEKU PAR DNI JE PRIČAK OVATI GLASOVANJA GLEDE STAVKE PREMOMARJEV. — PRISTANIŠKI DELAVCI PREMOMARJI IN ŽELEZNIČARJI ZDRUŽENI, A NE ZA SKUPNO STAVKO. — NAČETI PREMOMARJEV SE NISO ZNANI.

Chicago, Ill., 23. februarja. — Tukaj se je objavilo, da se ne bo administracija v Washingtonu vmešavala v stavko premomarjev, če bi slednja v resnici izbruhnila, razven če bi bili vsled take stavke ogroženi javni interes.

To stališče, obenem z izjavo premomarskih baronov v Indiani in južnem Ohiu, da se ne bodo sestrili s premomarskimi zastopniki na skupni konferenci, upravičuje domnevanje, da bo John L. Lewis, mednarodni predsednik United Mine Workers, v teku naslednjih par dni objavil poziv na premomarje, naj glasujejo za splošno stavko v premomarski industriji.

Eden izmed nadaljnjih razvojev v premomarskem položaju je dobro publicirani setenec zastopnikov premomarjev z zastopniki dvadesetih železniških unij ter zveze pristaniških delavcev. S tega sestanka je prišla skrivnostna objava glede ustvarjanja zveze organizacij v namenu, "da se uporabi vsako pošteno sredstvo, da se ugotovi primeren kompenzacijski za službo, katero nudijo delavci in da se vzdrži primeren ameriški standard življenja".

Memorandum, ki objavlja stvarjenje zveze, kaže jasno, da se ne namerava vzpostaviti nikake stalištske stavke s premomarji od strani železničarjev in da se je razvnetega uveljavilo še tako številne ovire proti stavkarski akciji v organizaciji železničarjev, da bi prišla stavka premomarjev že v zgodovino predno bi prišlo do simpatijske stavke železničarjev, in naj bi bile tozadavne zahteve od strani članov organizacije še tako nujne in splošne.

Sestanek premomarjev in železničarjev je bil odprt v Great Northern hotelu pod predsedstvom Lewisa. V svojem otvorilnem govoru je posebej zanikal vsako željo in vsak namen, da se vzpostavi železničarska stavka v simpatiji s premomarji ali stori karkoli bi predjudiciralo stvar železničarjev, ki skušajo sedaj izdelati novo plačilno lestvico z železničarji samimi potom železničarje.

ŽID BERE ŽIDOM LEVITE.

Chicago, Ill., 23. februarja. — Jakob M. Loeb, prejšnji predsednik vzgojnega sveta v New Yorku, je strogo ožigonal newyorške žide, ki ne bi prispevali k skladu za bedne žide v Evropi in Aziji.

— V New Yorku je poldrugi milijon židov, — je rekel, — a ne morejo spraviti skupaj pet milijonov dolarjev za ta sklad. Kljub temu pa lahko vidi vsak človek te žide, kako se vozijo naokrog v težkih limuzinah ter žrejo kot praseci v najdražjih restavracijah. — Oni obožujejo denar in zlato, je edini jezik, katerega razumejo. (To velja glede vseh židov po celem svetu in kakor hitro bi prišli stradalajoči žide v Evropi do denarja, bi storili isto. To je pač v krvi. Mojzes jih je našel, ko so plesali kot norci krog zlatega teleta.)

TAJNIK HUGHES NA BERMUDAH.

Hamilton, Bermuda, 23. febr. — Državni tajnik Hughes in njegova žena, ki se mudita na Bermudah na obisku pri hčerki, sta se po svojem prihodu oglasila pr. govorniku, Sir James Wilcocksonu.

POHABLJENI ODSLUŽENI VO JAKI IN PREDSEDNIK HARDING.

Predsednik Harding sprejema v ak dan obiske in prošnje, naj po vspehi sprejem postave, ki določa, naj se plača odsluženi voja kom zasluženi bonus.

VIŠEK VERSKEGA FANATIZMA

Voditelj je pozval Duhoborce, naj pobijejo otroke in ostarele ter se izselijo v znamenje protesta.

Winnipeg, Manitoba, 22. febr. — Peter Vergin, voditelj one čudne ruske verske sekte, ki je znana pod imenom Duhoborec in ki ima devet tisoč svojih članov v Canadi, je predlagal, naj cela sekta potopi svoje otroke v starosti manj kot desetih let ter tudi vse stare ljudi v protest proti prevelikemu obdačenju. Kakor hitro bi se Duhoborec oprostili vsch, ki ne morejo potovati, naj bi zapustili svoje farme ter se pričeli potikati po deželi ter pridigovati prihod Krista. Obenem pa naj bi živeli kot "potikajoči se delavski razred", identičen s proletariatom.

Sporočilo o izidu dolgega konflikta med ruskimi Duhoborci ter canadsko vlado, v glavnem radi davkov, šolskih postav ter vojaške službe, je prišlo iz rok Mr. Kofinova, upravitelja sekte v British Columbia, ki je v nekem ugotovitvi na Winnipeg Free Press rekel, da so fanatični pristaši Veregina potrdili odločitev slednjega, da najboljše rešitev težkoč, s katerimi se se morale boriti kolonije Duhoborcev v British Columbia, Alberti in Saskatchewanu.

Kofinov je rekel, da se je vršilo veliko zborovanje Duhoborcev v British Columbij in da se je na tem zborovanju sprejel predlog, naj se likvidira vso lastnino in vsa posestva. Komiteji, — tako piše Kofinov, — bodo razprodajali zemljišča, hiše in domače živino, če se bo ideja ukoreninila in nespravičljivi, ki so nekot pobegnili pred zasledovanjem v Rusiji, bodo zopet pričeli s svojim romanjem po zemlji.

V svoji razpravi glede predloga Veregina, naj se nedolžne, stare in bolne vrže v Columbia reko, je rekel Kofinov, da bodo temu predlogu najbrž nasprotovali žene Duhoborcev. Voditelj iz British Columbij pričakuje protest od strani teh žensk ter pravi, da bo Veregin nato najbrž uveljavil kak drugi načrt plemenskega samomora, s pomočjo katerega se bo izločilo mladino.

Vzdrževanje duhoborskih otrok je postalo popolnoma nemogoče v ekonomskem smislu, — pravi Kofinov ter pravi nadalje, da se bodo ženske najbrž poslužile kirurških sredstev, ki so dovoljena po evropskih postavah in katerih se tudi poslužujejo

MORMONI NISO PRILJUBLJENI V ANGLIJI.

Plymouth, Anglija, 23. febr. — Neka razjarjena ljudska množica je večeraj po ulivah mesta zasledovala par mormonskih misijonarjev radi njih pripomb na Market trga. Policija jih je le s težavo rešila iz rok ljudi.

London, Anglija, 23. februarja. — Nekateri listi so pričeli pred kratkim voditi kampanjo proti Mormonom po celi deželi ter izjavljati, da skušajo dobiti ti "misijonarji" ženske, ki naj bi odpotovale v Utah ter postale tam "pluradne" žene mormonskih veljakov.

To ugotovilo so odločno zankali mormonski starešine, a njih zborovanja so bila v nekaterih okrajih razbita. Pozvalo se je oblasti, naj deportirajo pristaše te prismojene sekte.

ODPRAVITE DELO OTROK.

Lima, Ohio, 23. februarja. — James je Davis, delavski tajnik, je tekom nekega nagovora večeraj zvečer izjavil, da bi nudilo odstranjenje več kot dveh milijonov otrok iz industrijske izdatno odpravo proti nezaposlenosti.

Tajnik je nadalje zagovarjal ne le plačo, ki bi zadostovala za pokritje življenjskih stroškov, temveč plačo, ki bi delavcu omogočilo varčevanje, da se zavaruje za bodočnost. Delavski tajnik je strogo obsodil sprejemanje mladoletnih v industriji, da se na ta način umetno skrči plače delavcev.

Zagovarjal je tudi omejitve priseljavanja kot nadaljnega sredstva, da se od pomore nezaposlenosti.

— Le močni, zdravi možje, ženske in otroci naj bi bili pripuščeni v deželo, — je rekel.

Ženske v bogatih družinah v Evropi in Ameriki.

Kofinovo ugotovilo predstavljata tudi protest proti visokim davkom. On pravi, da izvaja vlada pritisk na Duhoborce od vseh strani in da je Krščanska družba splošne bratovščine, kot imenujejo Duhoborec same sebe, plačala več kot svoj delež pri zgrajenju in izboljšanju ceste v naselbinah.

Čeprav stanujejo v njegovi provinci šele petnajst let, so Duhoborec zgradili cesto v vrednosti \$150,000, plačali \$150,000 davkov, a dobili povračilo le \$5000.

BRUTALEN UMOR MLADE DEKLICE

Osem let staro deklico so našli umorjeno pri Baltimoru. Nanjo je bil vzprijorjen napad.

Baltimore, 23. februarja. — Truplo Elare Stone, stare osemlet, hčerke Mr. in Mrs. Herbert Stone Jr. iz Elmwood Avenue, so našli z razbito črepinjo in podplutbami na vratu v neki skupini grmovja v Dubeau gozdu, v bližini Baltimora in Ohio železniškega mostu nad Eager St. Truplo je našel neki Fred Weidner iz Orangeville. Malo deklico so pogrešali odkar je zapustila svoj dom ter se napotila v šolo v torek zjutraj. Preiskava je pokazala, da je bila zločinsko napadena predno je bila umorjena.

Weidner je šel skozi gozd, ko je našel truplo. Poklical je nekega policista. Oba sta našla šolske knjige, deklice, raztresene naokrog ter njeno ime zapisano v knjigah in zvezkih. Ob glavi sta našla tudi dva centa. Dva nadaljnja centa sta ležala na njenem čelu. Gozd je priljubljeno taborišče za izletnike in Weidner izjavlja, da je pred kratkim taborila tam topla eiganov. Pozneje so našli v gozdu zapuščen tovar avtomobil.

Coroner Insley je našel dve luknji v črepinji male žrtve, a ni mogel reči, če sta posledici strelstva. Policija domneva, da se je odneslo truplo na mesto, kjer so ga našli z razdalje približno pol milje s ceste.

Otreka so pričeli iskati kakor hitro je ravnatelj šole sporočil, da deklice ni bilo v šolo v torek in neki sosed trdi, da jo je videl v nekem avtomobilu s cigani. Policija je takoj poiskala cigane ter preiskala njih kare.

Detektivni iščejo po celem mestu sledove, ki bi dovedli do ugotovljenja identičnosti morilca. Policija pravi, da je bil umor izvršen v torek, sodeč po stanju trupla, ko se ga je našlo.

O POTOVANJU.

Za potovanje spomladaj, polet in začetkom jeseni je drugi razred na prekoceanskih parnikih že več mesecev naprej razprodan. Že sedaj je težko dobiti prostoro drugega razreda za junij in druge mesece. Le malo prostorov je še na razpolago. Kdor bi tedaj hotel potovati prihodnje mesece v drugem razredu, naj nam takoj naznani, da mu preskrbimo prostor.

Frank Sakser State Bank.

KONTROLNE PRIPRAVE NISO DELOVALE

ARMADNA UPRAVA NADALJ UJE S PREISKAVO GLEDE VELIKE NESREČE. — STANJE KANJENIH BOLJŠE, Z IZJEMO HNEGA. — SORODNIKI PONESREČENCEV SO ZAČELI PRIHAJATI NA MESTO NESREČE. POGREBNE SLOVESNOSTI.

Norfolk, Va., 23. februarja. — Člani armadnega preiskovalnega sveta so nadaljevali danes s svojimi naporji, da ugotove, če mogoče, vzrok nesreče, ki je zadela veliki armadni zrakoplov "Roma", tekom katere je našlo štiri in trideset potnikov in članov posadke smrt ter je bil uničen največji zrakoplov na svetu.

Definitivno pa je bilo ugotovljeno na temelju dosedaj danih pričevanj, da je sledil usodopolni padec zračne ladje proti zemlji prekinjenju delovanja kontrolnih priprav, ki regulirajo razdaljo, v kateri se nahaja zračna ladja od zemlje.

Prepričanju, da je bil to splošni vzrok nesreče, je dal izraza generalni major Patrick, načelnik armadne zračne službe v nekem ugotovitvi, ki je bilo izdano večeraj na temelju prvotnega pričevanja.

kajti od takrat naprej se ni objavilo ničesar oficijelnega glede uspehov preiskave.

Glasi se, da se je vsem poškodovanim, ki so prišli živi z nesreče, obrnilo na boljše, z izjemo Charles Devoracka, superintendenta za konstrukcije v Daytonu, ki je še vedno v kritičnem stanju v javni bolnici.

Medtem pa so pričeli v Newport News, kamor so privedli mrtve, prihajati sorodniki in prijatelji mrtvih, da jih identificirajo in da odrede vse potrebno za prevoz v domače kraje, kjer bodo pokopani. Častniki na Langley polju so informirali občinske uradnike, da bodo priprave še danes končale in da se bodo jutri lahko vršile pogrebne slovesnosti v pogrebniški napravi v Newport News, kamor se je prevedlo mrtve.

NOVA RAZKRITJA O FRANC FERDINANDU

Umorjeni avstro-ogrski prestolonaslednik je baje koval zarote proti bodočnosti Madžarske.

Dunaj, Avstrija, 21. februarja. — Če bi ne bil nadvojvoda Franc Ferdinand umorjen v Sarajevu in če bi njegov umor ne povzročil svetovne vojne, bi avstro-ogrski monarhija najbrž itak razpadla radi velike antipatije, katero je imel nadvojvoda proti poziciji Madžarske v tej monarhiji.

To je naziranje pokojnega Henrika Lammascha, zadnjega ministrskega nadvojvode. Svoje nazore je obrazložil v privatnih pripombah k dnevnim dogodkom, ki so bile ravnokar objavljene tukaj. Vseprisod je bilo dobro znano, da je nameraval vojvoda porušiti politično avtoriteto Madžarske, čeprav niso bila dosedaj znana sredstva, s pomočjo katerih je hotel doseči to.

Soglasno z Lammaschem je bil tozadavni načrt izgotovljen že dolgo pred letom 1910. Nadvojvoda je sklenil morganatičen zakon z grofico Sofijo Chotek ter se odpovedal nasledstveni pravici za svojo ženo in otroke, čeprav je rezerviral svoje lastne tozadavne pravice. Očividno je nameraval vstrajati pri svoji pravici ter ojačiti vezi med vsemi deli monarhije.

On bi ne prisegel na madžarsko ustavo, kot je storil to cesar Franc Jožef. Razvnetega je nameraval ustanoviti centralni parlament z zakonodajno silo, temelječo na proporcionalnem zastopstvu in v soglasju z davčnim bremenom okraja, iz katerega naj bi bili člani parlamenta izvoljeni.

Ker je vedel, da bi vzbudilo to na Madžarskem velikansko ogorčenje, je dejanski razmišljal o tem, na kak način bi se dalo uveljaviti izpremembe v osnovni postavi.

Grof Czernin, dr. Spitzmueller, guverner Avstro-ogrskih banke in profesor Lammasch so bili poklicani na posvetovanje in prva dva sta predlagala direktno pogajanje z Madžarsko, kateri naj bi se dovolilo lastno carinsko mejo ter aneksijo Bosne, nakar bi se izbrizgalo ime "avstro-ogrski monarhija" ter stavilo mesto nje ime "habsburška monarhija". Če bi Madžari ne hoteli privoliti v to, bi seveda celi načrt propadel.

Nadvojvoda in Lammasch sta imela drugačne ideje, kajti uvesti

sta hotela na Ogrskem splošno volilno pravico ter iztrgati s tem politično silo iz rok vladajočega razreda in plemstva Na ta način bi dobile mase nemških, slovenskih in rumunskih prebivalcev polagoma politično moč v svoje roke, s čemur bi se tudi omogočilo izvedenje in uveljavljanje ustavnih izprememb, katere je hotel uveljaviti nadvojvoda.

Sedaj se priznava, da bi to poizkus dovelo do neke vrste "trojne monarhije", v kateri bi bili slovenski interesi dobro zastopani. Razvnetega, da se ga krona za avstrijskega cesarja z velikanskimi cerimonijami, ki so bile v veljavi, je hotel nadvojvoda tudi še dve nadaljni slični cerimoniji in sicer za Ogrsko v Budimpešti in za Češko v Pragi.

Tragedija, ki se je završila v Sarajevu, pa je razblinila v nič vse te načrte, s pomočjo katerih bi stara monarhija mogoče boljše prenesla viharje, ki so kmalu nato prihrumeli nad njo ter jo uničili.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR DRŽAVAH

Posiljateljem denarja na znanje.

Pri kr. poštne čekovnem uradu v Ljubljani smo izposlovali, da dobimo vboče za vsako našo nakazilo izplačilno potrdilo s podpisom naslovljenca ali njegovega pooblaščenca.

Sporazumno s tem ne bomo naprej več razpošiljali dosedaj običajnih obvestil z označbo dneva, ko je bil odposlan denar iz Ljubljane na zadnjo pošto. Mesto teh obvestil bomo poslali za vsako denarno pošiljatev, ki smo jo prejeli dne 9. decembra 1921 ali kasneje, izplačilno potrdilo s podpisom naslovljenca oziroma njegovega pooblaščenca.

Te vrste potrdila pa prihajajo večkrat le počasi z zadnjih pošt nazaj v urad čekovnega urada v Ljubljani, kjer se zbira in šele nato odpošljeje v Ameriko; radi tega ter drugih možnih zamud nam bo mogoče razposlati potrdila šele v približno devetih tednih od dneva, ko smo izdali prejeto potrdilo oziroma kakor hitro ista prejmemo. Denar pa bo uglede nato izplačan enako hitro in pod istimi pogoji kot do sedaj.

Frank Sakser State Bank.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro. Vselej se bomo naše stedeče:

Jugoslavija:			
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.			
300 kron	\$ 1.20	1,000 kron	\$ 3.80
400 kron	\$ 1.60	5,000 kron	\$19.00
500 kron	\$ 2.00	10,000 kron	\$37.00

Glasom naredbe ministrstva za pošto in telegraf v Jugoslaviji je sedaj mogoče nam nakazovati mesno pošto edinele v dinarjih; za vsake štiri krene bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in kreno ostane tacej nespremenjeno.

Italija in naslednje osemleje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.			
50 lir	\$ 3.00	500 lir	\$26.50
100 lir	\$ 5.50	1000 lir	\$52.00
300 lir	\$15.90		

Nemška Avstrija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" in Dunaju.

Radi velikanskih razlik v tečaju izplačujemo sedaj v Avstriji samo ameriške dolare. Naša pristojbina za vsake posredno nakazilo do \$10.— znaša 50 centov; od \$10.— do \$50.— po \$1.—; za vsa večja nakazila po 2 centa od dolarja.

Pod istimi pogoji izstavljamo tudi dolar-čeki in poljske ameriške dolare v Jugoslaviji in v Italiji.

Vrednost dolarja sedaj ni stalna, menja se večkrat naprečkovanju; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega. Mi računamo po ceni letnega časa kot nam pošilja denar desno v roko.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo najzanesljivejšo ugodno pogodbo, ki bo veljala karoli na ona, ki se hoče ali se hoče posluževati naše banke.

Denar nam je pošiljati najbolje po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York (Advertisement)

